

przedmiotem optymalizacji. Niestety, w polskiej rzeczywistości hierarchia ta jest często odwrócona:

- szuka się oszczędności podatkowych,
- do nich dopasowuje się rozwiązania prawne,
- na koniec powstaje struktura, która nie jest sprawna biznesowo.

Niebezpieczeństwa prostych recept

Niestety, często sprawy postawione są na głowie. Skuszone korzyściami optymalizacji formalnej (łatwa struktura, oszczędności podatkowe), rodziny biznesowe nie zastanawiają się, jaki może ona mieć w przyszłości wpływ na funkcjonowanie biznesu czy rodziny. Typowym przykładem może być rozstrzygnięcie procedury dziedziczenia (rozporządzenie majątkowe) bez odniesienia do sfery władzy i kontroli w firmie – temu może zaradzić na przykład Ład Rodzinny ze swoimi instrumentami, skoordynowanymi z Ładem Korporacyjnym.

Przepisy o podatku od spadków i darowizn, po zmianach obowiązujących od 1 stycznia 2007 roku, stworzyły nieznaną wcześniej w Polsce, a praktycznie niespotykaną w innych legislacjach grupę podatników stanowiących najbliższą rodzinę, wobec której stosuje się zwolnienie z podatku. Grupa ta obejmuje małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, rodzeństwo, ojczyma i macochę. Osoby te tworzą tak zwaną zerową grupę podatkową. Łatwo zauważyć, że do grupy tej na przykład nie należą teściowie (grupa 1, czyli stawka progresywna ponad kwotę wolną lub poprzedni próg¹⁷ od 3% do 7%) oraz wyłączono zstępnych rodzeństwa, rodzeństwo rodziców, zstępnych i małżonków pasierbów, małżonków rodzeństwa i rodzeństwo małżonków, małżonków rodzeństwa małżonków, małżonków innych zstępnych (grupa 2 stawki od 7% do 12%). Pozostałe, niewymienione grupy obdarowanych lub spadkobierców ułożone są w grupie 3 ze stawkami od 12 do 20%.

Co zatem się dzieje w przykładowym przypadku spółki rodzeństwa, w której szykowane są sukcesje, a mimo że jest kilkoro zstępnych, to tylko w jednej linii jest jeden sensowny junior, będący w stanie poprowadzić firmę w następ-

¹⁷ Ponieważ mowa jest o dziedziczeniu dużych wartości, to kwotę wolną można pominąć, a w grę wchodzi raczej górne pułapy stawek podatkowych dla każdej z grup.